

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

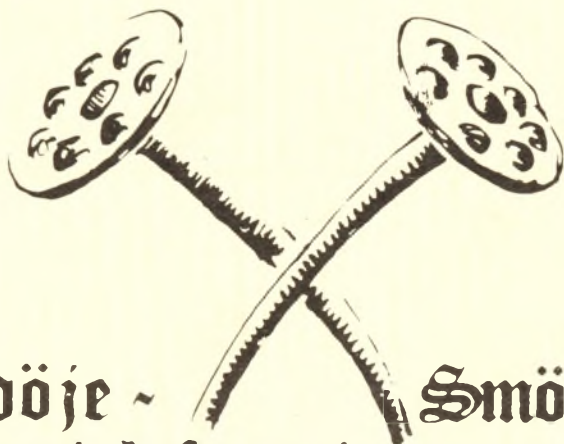
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ledöje - Smörum
historisk forening og arkiv

Nr. 2 1980

Historisk Forening har i den forløbne tid deltaget i arbejdet omkring kommuneplanlægningen. Efter de første borgermøder, der blev afholdt af kommunen i april, nedsatte vi en studiekreds til at arbejde med de spørgsmål, kommunen havde stillet i deres "Oplæg til kommuneplanlægningen". Stort set hele kommunen var repræsenteret blandt de 13 personer, der deltog i studiekredsen. Vi holdt 8 møder i maj og juni, hvoraf det ene var en vandring i Hove for at besøge det område, hvor den store transportkorridor med motorvejen M5 i følge Hovedstadsrådets plan kommer til at gå.

Netop det betydelige antal veje, der er planlagt i kommunen bl.a. de to motorveje M5 og M12, beskæftigede vi os meget med. Vi mener, at de vil ødelægge store landskabelige værdier, og da vi desuden ønsker landbruget som erhverv bevaret i kommunen, mener vi, at disse veje vil betyde, at for megen god landbrugsjord inddrages, og dyrkningsmulighederne forringes.

Et andet vigtigt punkt for os var det industriområde, der er planlagt nord for Smørumovre. Foruden uheldige landbrugsmæssige konsekvenser vil det ødelægge Smørumovres enestående beliggenhed i landskabet som en helstøbt fortelandsby, frit beliggende på en bakketop. Følgelig bør industriområdet placeres så nordligt som muligt, hvis det overhovedet skal etableres.

Men vi tog også mange andre emner op, og det er nu muligt ved henvendelse til Kommunens tekniske forvaltning eller til Historisk Forening at få den rapport, vi har udarbejdet over studiekredsens arbejde.

Den skolebygning, som F.W. Tutein på Edelgave skænkede Smørumovre i 1860, ligger stadig ved gadekæret, og vi synes, den vil egne sig glimrende som ramme om Historisk Forenings aktiviteter og Lokalhistorisk Arkiv. Vi har derfor søgt kommunen om at få den stillet til rådighed, når den kommunale forvaltning flytter til det nye rådhus.

NYT FRA LOKALHISTORISK ARKIV

Lokalhistorisk Arkiv har fra Landsarkivet for Sjælland erhvervet fotokopier af følgende kirkebøger:

Ledøje og Smørum Sogne	1679-1756
Ledøje Sogn	1755-1814
Smørum Sogn	1755-1814

Vi er glade for, at det nu kan lade sig gøre at arbejde med f.eks. slægtsforskning på arkivet, og henvendelse kan uden for arkivets åbningstid ske til:

Anne Marie Kyed Pedersen
tlf. 02-657505

Kirsten Fauk
tlf. 02-975063

UDSTILLING

Lokalhistorisk Arkiv vil i dagene 10.-30. november 1980 arrangere en udstilling på biblioteket.

Vi tager udgangspunkt i de afsnit i Historisk Forenings studiekredsrapport om kommuneplanlægning, der drejer sig om bevaringsværdige landsbyer og landskaber.

Vi vil bl.a. gennem gamle og nye billeder, matrikelkort osv. belyse landsbyernes historiske udvikling og derigennem pege på de steder i landsby og landskab, der er værd at værne om. Vi vil ligeledes prøve at komme ind på de kulturhistoriske værdier, der findes rundt om i kommunen, selv i en så udbygget by som Smørumnedre.

Hovedvægten vil nok komme til at ligge på Smørumovre, som den dag i dag fremtræder som en vejforteby, dvs. en by med gårdene i to rækker langs landsbygaden, der udvider sig ved fortens, bypladsen, med byens gadevær. Denne form stammer fra en regulering enten i Valdemarstiden eller i senmiddelalderen. Grunden til at den blev bevaret efter udskiftningen sidst i 1700-tallet, var, at byen blev stjerneudskiftet, og det derfor kun var nødvendigt at flytte enkelte gårde ud.

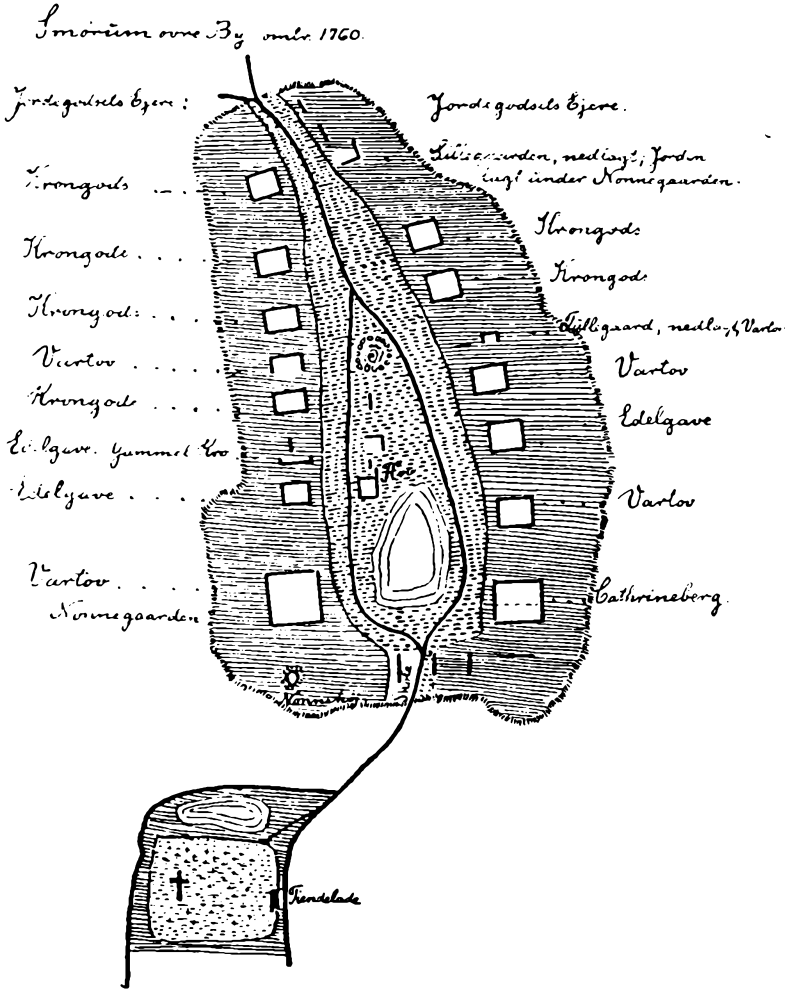
Med henblik på udstillingen vil vi gerne i forbindelse med folk, der har billeder af gårde og marker med deres stier og levende hegn og billeder, der gengiver livet i landsbyerne, også erhvervslivet som f.eks. smedjer, købmandsforretninger og møller. Vi er også meget interesserede i at høre fra folk, der er i besiddelse af matrikelkort, vedtægter eller andre skriftlige aftaler landsbyens medlemmer imellem.

Ledøje-Smørum Lokalhistoriske Arkiv, Smørumvej 30 (privathuset ved siden af værkstedsskolen og den nye ungdomsskole, indgang i gavlen) har åbent 1. torsdag i hver måned kl. 19.30-21.30, men alle interesserede er velkomne til at ringe til undertegnede privat.

Anne Marie Kyed Pedersen
tlf. 02-657505

Kirsten Fauk
tlf. 02-975063

Kortet over Smørumovre by omkr. 1760 viser tydelige lighedspunkter med byen i dag. (Efter J.P. Jørgensen, Historiske Optegnelser om Ledøje-Smørum Sogne)

EFTERÅRSTUR TIL ROSKILDE

LØRDAG DEN 20. SEPTEMBER 1980

Vi mødes på Søgerskolens parkeringsplads kl. 13.

Kl. 14 får vi med professionel guide forevist Roskilde Domkirke, vel landets berømteste.

Derfra går vi til Roskilde Adelige Jomfrukloster, som ellers ikke er tilgængeligt for besøgende, hvor Priorinden vil vise os rundt.

Bagefter drikker vi kaffe i Byparkens restaurant, hvilket er inkluderet i prisen, og til sidst kører vi på hjemvejen til Sct. Jørgensbjerg Kirke, "den forstenede stavkirke", med den skønne udsigt over fjorden.

Som et forsøg vil turen denne gang foregå i private biler, så ved tilmeldingen bedes I sige, om I er kørende og eventuelt har ledige pladser, eller om I mangler en plads i en bil.

Prisen er 25 kr. for voksne og for børn 15 kr.

Tilmelding senest den 17. september til:

Else Herrmann

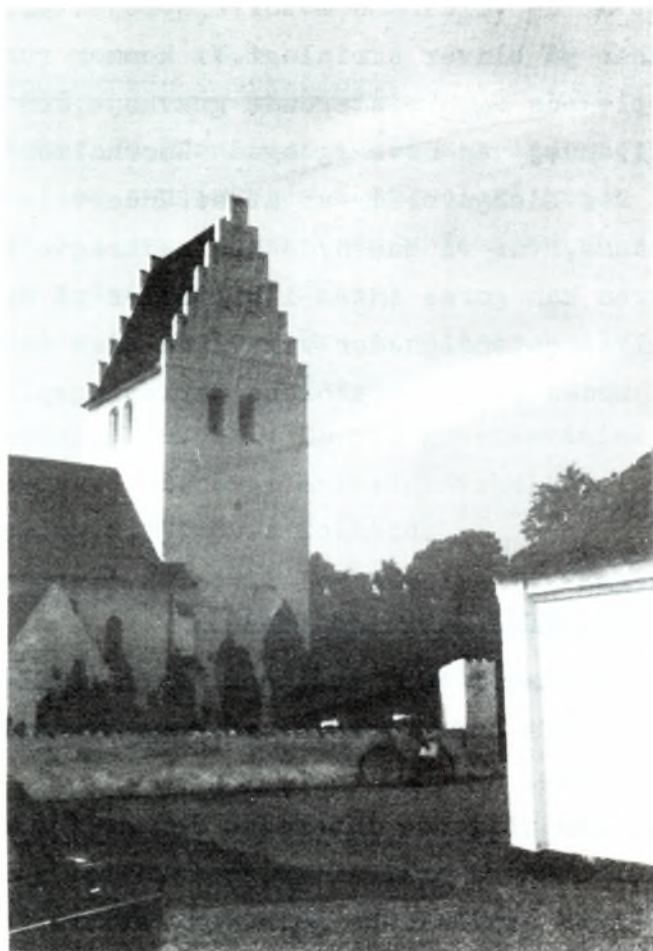
02-97 51 96

Kirsten Fauk

02-97 50 63

Week-entur til Lübeck.

Historisk forening for Stenløse og omegn arrangerer en tur til Lübeck 20.-21.sept.Turen foregår med bus og koster kr. 325,-.At dømme efter programmet bliver der et par spændende dage i byen.Eventuelle interesserede kan kontakte Edv.Knudsen på (03) 17 04 97.

Fanefjord Kirke der blev besøgt
på foreningens sommertur i juni.

Historisk - geologisk ekskursion.

Lørdag den 11.oktober kl.12.

Det er lykkedes os at få tidligere lærer ved Søagerskolen Finn Kofoed til at lede en ekskursion rundt i kommunen.Vi vil på særdeles kyndig vis få forklaret kommunens geologiske oprindelse og dermed betingelserne for tidligere tiders beboelse af vores område.Hovedvægten vil blive lagt på de områder,som er truet af de voldsomme motorvejsprojekter,som vi alle håber på bliver skrinlagt.Vi kommer rundt til de overpløjede og eksisterende gravhøje,den ældgamle Roskildevej ved Hove og også "Smørholmen",voldanlægget ved Edelgave,får vi at se.Undervejs holder vi en pause,hvor vi kan nyde den medbragte kaffe.

Turen kan gøres enten i bil eller på cykel,men under alle omstændigheder vil vi få gået en hel del.

Vi mødes på Søagerskolens parkeringsplads.

Studiekreds i Gotisk skrift.

Den 6.januar 1981 indleder vi en studiekreds i gotisk skift under ledelse af Jens Westerlund fra Slangstrup.

Med den stigende interesse der er for at studere ældre tiders arkivalier,protokoller o.l.,vil vi med denne studiekreds gøre det lettere for dem der kunne ønske sig at "begynde" i arkiverne eller dem,der bare trænger til en genopfriskning.

Der er foreløbigt afsat følgende aftener, alle tirsdage:
6. jan, 20. jan, 27. jan. 10. feb., 24. feb., 10. marts,
17. marts, 27. marts.

Møderne vil blive holdt i orienteringslokalet på Søgerskolen kl. 19.30. Tilmelding til Lone Brusck snarest og senest den 15. november.

Studiekreds i arkæologi.

Historisk Forenings medlemmer indbydes til at deltage i en studiekreds i arkæologi under ledelse af Jauré Nielsen. Program for mødeaftnerne er foreløbigt, men datoerne er faste:

Onsdag, d. 15. okt.: Fra de ældste kulturer til Artebølle.

Onsdag, d. 29. okt.: Op til grubekeramisk tid.

Onsdag, d. 12. nov.: Enkeltgravskultur.

Onsdag, d. 19. nov.: Dolktid.

Onsdag, d. 26. nov.: Bestemmelse af Søgerskolen
lens "oldsagssamling".

Alle aftener mødes kl. 19,30 i orienteringslokalet på Søgerskolen.

Det har længe været vores ønske at få bragt orden og kronologi i skolens samling. Denne vil vi tage som udgangspunkt og supplere undervisningsmaterialet med genstande fra Jauré Nielsens store samling af fund. Studiekredsen vil yderligere blive fulgt op af vandringer i kommunen og evt. andre steder. Det er meningen, at vi herefter kan danne en arkæologigruppe, som kan tage sig af kommunens forhistorie.

I forbindelse med studiekredsens arbejde efterlyser vi mennesker, som kan give oplysninger om de "oldsager", som i tidens løb er blevet afleveret på Søgerskolen. Kun på ganske få af genstandene findes oplysninger om fundsteder, og uden disse kan der ikke laves en egentlig registrering.

Altså, er der personer, som kan huske noget om "oldsagerne", bedes de kontakte et medlem i bestyrelsen.

Af hensyn til den nøjere planlægning bedes interesserede tilmelde sig hos Lone Brüsch senest den 7. oktober. (02) 97 37 32.

"Gamle Axel"

Under mit arbejde med lokalhistorie for Smørumnedre fandt jeg i en gammel kones efterladte dagbog et notat:

"I dag den 30. marts 1921 begravede vi så gamle Axel"

Gamle Axel blev 79 år. Jeg kan huske ham som den gamle sørling han var. Han "løb fastelavn" med raslebøssen, men hvor byens børn var ude en enkelt fag, brugte Axel en hel uge.

Han boede i fattighuset i Smørumovre, han var ugift og fik sin middagsmad på skift mellem nogle gårde. I mit hjem kom han som regel om eftermiddagen ved kaffetid og fik en tår med, og spurgte man ham om han havde fået middagsmad svarede han altid beredvilligt, men tilføjede "der var nu ikke stor stads ved det, men når de selv kunne æde det, kunne jeg vel osse".

I sine yngre dage havde han tjent på Brydegård i Ledøje. Der var det skik, at man hver lørdag fik pandekager til middag, og det var Axels livret. Når folkene havde spist tog Axel de tiloversblevne pandekager med i lommen. Nu kan pandekager godt virke lidt tørre, og når det kneb med at få dem ned under en pause om eftermiddagen, fik de blot lidt maskinolie, for en smørekande var altid ved hånden.

Axel var meget overtroisk, og da det bl.a. var hans arbejde at skære hakkelse, skulle han jævnligt på staldloftet efter havreneg. Det havde drengene på gården opdaget, og en dag gemte de sig under et fårreskind på loftet, da Axel skulle hente neg, de rejste sig med skindet over sig og kom imod ham. Axel blev bange og gik baglæns mens han sagde: "Vig bort satan." Imidlertid gik han et skridt for langt og havnede på gulvet i "skæreløen." Efter den tid nægtede han at gå på loftet, hvor meget end "manden" skældte ud. Axel skulle ikke nyde noget, han havde set fanden selv.

Axel blev vel nærmest betragtet som "landsbytossen", og selv om han tilsyneladende levede op dertil, var der alligevel noget ved ham som kunne tyde på, at det engang havde været anderledes.

Jeg blev en gang sendt op i fattighuset til Axel med en kurv mad, og da så jeg, at der i hans fattige stue stod et bogskab med mange fine bøger i. Jeg vil le gerne se dem, men det måtte jeg ikke. Derimod måtte jeg lege lidt med en "hestevogn" med to heste for og de havde rigtigt seletøj.

Det med bogskabet har altid spøgt i min underbevidsthed, og da jeg nu så notatet om hans begravelse dykkede jeg ned i de støvede gemmer på landsarkivet.

Axel er født den 3.6.1842 som søn af gårdejer Christian Jensen og hans hustru Alida Gadoline Westly, Baunegården i Gentofte. Ved hans dåb er følgende anført som faddere: Cancellirådinde Koefoed, kgl. kapelmusicus Noah, gæstgiver C. Nielsen og brygger Mollerup.

Der er næppe tvivl om, at Axel har fået en efter den tid god opdragelse og uddannelse. Hans forældre hørte til de ansete i datidens Gentofte, men et eller andet må have kikset for ham, siden han kunne endes sine dage "på sognet" i Ledøje-Smørum kommune.

Vedrørende Baunegården er der det pudsige, at den under 2. Verdenskrig var station for de CB-pligtige, som i Gentofte kommune forrettede tjeneste under politiet - "føl."

Jeg var i nogle år fra 1940 tjenstgørende der, bl.a. som lærer på CB-grundskolerne, og jeg havde tilfældigvis nogle amatørfotos fra den gamle Baunegård, hvor Axel var født. Gården er forlængst nedrevet, og en skole - "Baunegårdsskolen" er bygget på gårdspladsen.

Da jeg for et års tid siden kom i forbindelse med dr. phil. Signe Prytz i anledning af hendes arbejde med bogen: "Sorgenfri Slot og dets beboere" - talte vi bl. a. om lokalhistorie, og hun nævnte da, at man i Gentofte var stærkt interesserede i stof om de gamle gårde.

I den anledning har jeg fremstillet en lille montage med en kort beskrivelse af "gamle Axels" historie og hvad gården senest har været benyttet til, nemlig CB-politistation og efter 19. september 1944 til opladningssted for nedkastede våben.

Riis Nielsen

Baunegården, som den så ud i Axels tid.
Bygningerne er nu nedrevet og Baunegårds-
skolen er bygget på stedet.

FOREDRAGSRÆKKE 1980 - 1981

Igen i år bliver foredragene holdt på Ledøje-Smørum Bibliotek, tirsdage kl. 19.30. Bemærk iøvrigt, at foredragsrækken først starter i oktober.

7.Oktober: "Borger i middelalderens København" ved
kontorchef Jan Møller, forfatter til bogen
med samme titel.

Jan Møller vil fortælle om hverdagen i hovedstaden fra dens grundlæggelse til sidst i 1500- tallet, ikke alene om det brogede gadeliv med gøglere, bjørnetrækkere og festlige optog, men også om den barske hverdag i den stinkende og larmende havneby.

4.November: "Familien Tutein og Edelgave" ved arkitekt Bent Waagepetersen.

På den ene side af 20-krone seddelen er et portræt af Pauline Tutein. Hun er mor til Friedrich J. Tutein som købte Edelgave i 1806. Bent Waagepetersen har et indgående kendskab til netop denne familie.- Godsejer Gudmund Jørgensen har velvilligt stillet en sal til vores rådighed, således at vi denne aften kan mødes på Edelgave.

2.December: "En sandfærdig historie" ved redaktør
Paul Hammerich.

I de senere år har man lært at se med nogen skepsis på troværdigheden hos tidligere tiders krønikeskribere. Deres virkelige viden om og deres personlige forhold til den periode de beskrev, gør troværdigheden problematisk. Paul Hammerich fortæller om, hvordan han skrev sin Danmarkskrønike.

13.Januar: "om Festen for Cecilie" ved forfatteren
Ebbe Kløvedal Reich.

Ebbe Kløvedal Reich vil i foredraget fortælle om tilblivelsen af hans store historiske romaner.

3.Februar: "Skvalderkål - er det kulturhistorie"
ved Professor Johan Lange.

Johan Lange fortæller om de motiver og traditioner, som gennem tiderne har givet vore planter deres navne.

3. Marts: "Trelleborg" ved museumsinspektør

Tage E. Christiansen.

Trelleborganlæggets opførelse er nu ved hjælp af den videnskabelige metode, dendrokronologi, blevet nøjagtigt dateret til vinteren 980 - 981. Om dette opsigtsvækkende resultat og de spændende teorier om hvem der byggede Trelleborg og formålet med opførelsen af sådanne borge, handler aftenens foredrag.

Forhåbentlig lykkes det ved foredragenes anledning at nå mange menneskers interesseområder.

Prisen for hele foredragsrækken er pr. pers.kr. 50 for pensionister dog halv pris.

Der vil traditionen tro blive serveret kaffe og brød med en mindre betaling.

Et udsnit af kalkmalerierne i
Fanefjord Kirke.

FORENINGENS BESTYRELSE :

FORMAND	Lone Brusch	(02) 97 37 32
NÆSTFORMAND	Vilh. Nielsen	(03) 16 90 12
KASSERER	Erik Petersen	(02) 65 25 79
	Karen Strand	(02) 97 38 17
	Else Hermann	(02) 97 51 96
	Inge-Lis Nielsen	(02) 97 66 53
	Anne Marie Kyed Pedersen	(02) 65 75 05

ARKIVET :

Adresse: Smørumvej 30

Arkivet har åbent den første torsdag hver måned kl. 19.30 - 21.30

Arkivarer: Anne Marie Pedersen (02) 65 75 05

Kirsten Fauk (02) 97 50 63

TURUDVALG :

Else Herrmann (02) 97 51 96

Kirsten Fauk (02) 97 50 63

Poulin Nielsen

REDAKTION :

Anne Marie Kyed Pedersen

Lone Brusch

Ove Holmfred ansvarshavende, Irisvej 70, Smørumnedre

KONTINGENT 1980 40 kroner. Pensionister halv pris

